

İ.D.V. ÖZEL BİLKENT İLKOKULU
OKUL ÖNCESİ BÖLÜMÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA SERVİSİ VELİ BÜLTENİ-3

ÇOCUKLARDA "SORUMLULUK DUYGUSU"NU
GELİŞTİRMEDE ANNE BABALARIN ROLÜ

Minicik bir çocuktan tutun da ergenlik çağındaki bir gence kadar tüm bireyler kendilerine sorumluluk verilmesinden çok hoşlanır. Bu, bir işi çok iyi yapacaklarına dair onlara güven duyduğunuzu ve kendi başlarına bir görevi başarıyla tamamlayabilecek yetkinlikte olduklarını gösterir. Çocuğunuza sorumluluk vermeniz aynı zamanda onun bağımsız hareket edebilme ve sorun çözmeye becerilerini geliştirir, kendine olan güvenini artırır.

Çocuğunuzu korumak onu kanatlarınız altında büyütme, kendi başına sorunuyla başbaşa bırakmamak onun gelişimini olumsuz yönde etkiler. "Koruyucu bir yaklaşım"; çocuğun kendi kendine yeten bağımsız bir birey olmasını engeller.

Çocuğun kendisini "ben değerliyim" diye algılayabilmesi ve "önemli olduğunu hissedebilmesi" için, öncelikle yakın çevresinden sosyal kabul görmesine gereksinimi vardır. Bu ortamın oluşturulması için de çocuğa "uygulama" olanağı vermek gerekir. İki buçuk yaşından başlayarak döke saça da olsa çocuğun çorbasını kendi başına içmesine fırsat vermek, oyuncaklarını toplamasını beklemek, kendi odasında kendi yatağında yatmasına ortam hazırlamak, yaşına göre sofraya hazırlığı gibi konularda yardımını beklemek, "sorumluluk" konusunda çocuğu cesaretlendirici ve destekleyici bir ortam sağlar. Böyle bir ortam, çocuğun kendi kendine yetmesine ve yönetmesine fırsat vereceğinden onun kendine olan güvenini de artırır.

48-60 Aylık Çocuklardan Beklenebilecek Öz Bakım Becerileri

1. Saçını tarar.
2. Giysilerini yardımsız çıkarır ve giyer.
3. Giysisindeki büyük düğmeleri ilikler ve çözer.
4. Giysilerini asar.
5. Ayakkabılarının bağcıklarını yardımla bağlar.
6. Ellerini ve yüzünü yardımsız yıkar.
7. Dişlerini fırçalar.
8. Sofra kurallarına uygun davranır.
9. Yemekle ilgili araç-gereçlerini doğru kullanır.

10. Ev işlerine yardımcı olur.
11. Tuvalet gereksinimini kendi başına karşılar.

60-72 Aylık Çocuklardan Beklenebilecek Öz Bakım Becerileri

1. Dişlerini fırçalar.
2. Elini yüzünü yıkar, kurular.
3. Vücudunu yıkar.
4. Günlük işlerde sorumluluk alır ve yerine getirir.
5. Hava şartlarına uygun giysi seçer.
6. Giysilerini kendi kendine çıkarır, giyer.
7. Giysilerinin düğme ve çitçitlerini çözer , ilikler.
8. Ayakkabılarını bağlar.
9. Yemek araç gereçlerini doğru kullanır.
10. Yemek tabaklarını veya servis tepsisini taşır.
11. Temizlikle ilgili malzemeleri doğru kullanır.
12. Tehlike yaratacak durumlardan kaçınır.

Çocuklara Sorumluluk Kazandırmak İçin Neler Yapılabilir?

1. **Gerçek hayattan çıkarılan dersler önemlidir.** Çok küçük bir çocuk bile gerçek hayatın içinde karşılaşılan durumlardan sorumluluk duygusunu en iyi şekilde öğrenebilir. Evde beslenen hayvanın bakımını üstlenmek, çantasını hazırlamak gibi durumların hepsi sorumluluk duygusunu öğrenebileceği örneklerdir.
2. **Onu teşvik edin.** Çocuğunuzu kendi işini kendi halletmesi yönünde teşvik edin. Ne yapacağı sürekli hatırlatılan çocuklar, anne babalara bağımlı çocuklar olup sorumluluk almayı asla öğrenemezler.
3. **Yardım isteyin.** Çocuklar büyüdükçe, zamanla onlardan evdeki işlere daha fazla yardım etmeleri gerektiğini öğrenirler. Çocuğunuzun gündelik ev işlerine yardım etmesi, ailenin sorumlu bir bireyi olmayı öğrenebilmesinin mükemmel bir yoludur.
4. **Hatalar kabul edilmeli.** Davranışlarımızın sorumluluğunu almanın önemli bir parçası da yanlış yaptığımız taktirde bunu kabul etmektir. Yapmış olduğu hataları, öğrenme sürecinin bir parçası olarak değerlendirmesi ve hatasını kabul etmesi için çocuğunuzu teşvik edin.
5. **Verilen söz tutulmalı.** Çocuğunuzla bir konuda anlaşmaya vardığınız zaman, buna uyması gerektiğini hatırlatın.
6. **Önce düşünmeli.** Sorumlu bireyler harekete geçmeden önce iyice düşünürler. Çocuğunuza eylemlerinin sonuçlarını önceden tahmin etmeye çalışmasını sağlayın.

7. **Okuyarak öğrenebilirler.** Çocuklar hikaye kitaplarından sorumluluk hakkında çok şey öğrenebilirler.
8. **Yaşına uygun sorumluluklar verilmeli.** Çocuğa boyunu aşan sorumluluklar verilmemeli, her çocuk çocukluğunu da yaşayabilmelidir.

KAYNAKÇA

1. MEB Okul Öncesi Eğitim Programı, Ankara: MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, 2013
2. YAVUZER, H., Çocuk Eğitimi El Kitabı, İstanbul: Remzi Kitabevi A.Ş., Nisan 1998
3. Coulthard, S., Anne Babaların El Kitabı, İstanbul: Boyut Yayıncılık A.Ş., 2010